

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének júniusban kelt levele Görgey Gábor, az újonnan kinevezett kultuszminiszterhez, amelyben tájékoztatják a szaktarca vezetőjét az ágazat mára kialakult helyzetéről. A szakmai szervezet véleménye szerint elengedhetetlen a zenei terület átfogó rendezése, az anomáliák azonnali megszüntetése, amelyhez szakmai segítséget is felkínálnak.

Görgey Gábor
miniszter úrnak
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
1077 BUDAPEST, Wesselényi u. 20–22.

Tisztelt Miniszter Úr!

Engedje meg, hogy kinevezéséhez ezúton gratuláljunk, és egyben kívánjuk, hogy munkája eredményes legyen minden területen, de leginkább a legmostohább, legtöbb gonddal és ellentmondással küszködő – ám az országnak a legtöbb sikert hozó – zenekultúra terén.

Ennek érdekében szeretnénk a segítségére lenni annyiban, hogy rövid áttekintést adjunk szakterületünkről, a magyar szimfonikus zenekarok mára kialakult helyzetéről.

Az elmúlt 10-12 évben a magyar zenekultúra, de ezen belül különösen a szimfonikus zenekari terület – bár könnyvelhetünk el részeredményeket – összességében és más területekhez viszonyítva kritikusabb helyzetbe került, mint valaha! Hiába kértünk, javasoltunk átfogó megoldásokat, minden, a területünket érintő intézkedés valamilyen módon egyeseket privilegizált, másokat hátrányos helyzetbe hozott. Röviden úgy fogalmazhatnánk, hogy az állami hendikepppek időszakát éljük-éljük, és miközben szakmán belül is példátlan és egészségtelen differenciák alakultak ki egyes zenekarok között, a zenekarok nagyobb része méltatlan és megalázó körülmények között dolgozik.

Hogy néhány példát említsek: a Fesztiválzenekarnak az 1992. évi megalakítása után – amelynek következtében szinte lefejeződött a három vezető zenekar a sztár-művészek elcsábítása okán – az akkori illetékesek csak egy dologra voltak képesek, az ÁHZ fizetését 100%-kal növelték. Ezzel pedig csak azt érték el, hogy a többi zenekart károsító vákum máshova helyeződött.

Ugyancsak ennek az átmeneti időszaknak az „eredménye” volt, hogy egyes zenekarok elvesztették közalkalmazotti státuszukat, (13-ik havi fizetést, egyéb juttatásokat) ezzel is tovább fokozva hátrányos helyzetüket (Pl.: Rádiózenekar, MÁV Szimfonikusok, Postás/Matáv Zenekar), egyes fenntartók pedig alapítványokat, később KHT-kat hoztak létre zenekaraik számára (MÁV, MATÁV) ezzel is „ajtón kívülre” helyezve őket.

Az önkormányzati fenntartású zenekarok számára ugyan hozott némi javulást a költségvetési támogatások évenként emelkedő összege, de ez a támogatási rendszer – túl azon, hogy nem minden esetben jelentkezik plusz forrásként – ismét tovább polarizálta a zenekarokat, hiszen egy jelentős részük kiszorult ebből a körből. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy a szakmai szervezetek is kiszorultak abból a lehetőségéből, hogy rászorultság tekin-

tében javaslataik lehessenek a költségvetési támogatások odaítélésében!

A közelmúlt egy újabb kultúrpolitika döntése nyomán, amelynek során először az ÁHZ-ből Nemzeti Filharmonikusokra változott zenekar hozzávetőleg 300%-os fizetésemelést és komoly működési tőkét, másodszer pedig az operaház is jelentős fejlesztést kapott, újból kialakult egy olyan mérhetetlen és indokolatlan különbségeket tartalmazó helyzet, ami – nyugodtan kijelenthetjük – példátlan nem csak európai, de világviszonylatban is.

Hogy jól érzékelhető legyen a kialakult helyzet, egy vidéki zenekari zenész aki nyugat-európai B kategóriás szintet képvisel, és valóban nélkülözhetetlen kultúr-missziót folytat, annyira reménytelen helyzetben van a két legmagasabban dotált zenekar muzsikusaihoz képest, mint egy százméteres síkfutó a 18-ik méteren, amikor az első futó már átszakította a célszalagot. De nincs sokkal jobb helyzetben egy rádiózenekari tag sem, aki évek óta a leggyengébb szintet képviselve, folyamatosan telt ház előtt játszva ok nélkül csúszott az ötödik helyre fizetés tekintetében, ami rövidesen maga után vonja a zenekar teljes talajvesztését is.

A fenti – három kormányciklusra kiterjedő – intézkedésekkel egy egységes finanszírozási koncepció kialakítása tekintetében szinte kezelhetetlenné vált a helyzet. Működési és finanszírozási szempontok alapján szétszakadt a 15 szimfonikus zenekart tartalmazó szakágazat. Ennek alapján sorolhatjuk a zenekarokat különböző csoportokra:

1. Önkormányzatok által fenntartott illetve támogatott vidéki zenekarok, amelyek az amúgy is szűkös önkormányzati források mellett ugyan kapnak valamennyi költségvetési támogatást, de arra is tudunk példát, hogy egyes önkormányzatok a költségvetési támogatás arányában csökkentették saját támogatásukat. Így ezek a zenekarok a lélek és művészetölő haknizás mellett is csak épp, hogy a létminimum felett élnek.

2. Alapítványként, illetve KHT-ként működő zenekarok, amelyek kizáródtak az önkormányzati, egyben a közalkalmazotti körből, így egyetlen köldökzsinóron lógnak.

3. A Rádiózenekar, amely – miközben az énekkarral és a gyermekkorussal együtt különösen nagy értéket képvisel – annak ellenére, hogy részvénytársasághoz tartozik, leginkább ki van téve a nagypolitika viharainak, illetőleg a Média Törvény rávonatközön hátrányos hatásainak, így a jelenleg kialakult helyzetet tekintve lassan már vegetálásra sem lesz képes.

4. A NFZ és az Operaház zenekara, amelyek a senki által sem elirigyelt támogatottságukat ki tudja meddig bírják őrizni, különösen a felröppent sajtóhírek tükrében.

5. A BFZ, amely, ugyan azzal a szándékkal indult, hogy példát mutat az üzleti alapon való működésből, nevezetesen állami támogatások nélkül, ennek ellenére többszörösét kapja a különböző költségvetési és miniszteri juttatásoknak, mint azok a zenekarok, amelyek sosem állították, hogy megélnék az állam gondoskodása nélkül.

6. A Danubia Ifjúsági Szimfonikus Zenekar, amely egyszer csak – általános támogatási gondok közepette – berobbant a hazai zenei életbe, komoly állami támogatással.

A mára kialakult helyzetre jellemző, hogy a legjobban fizető zenekar tutti kíségető órábéra 3850,- Ft, míg a legrosszabb helyzetben lévő zenekará 500,- Ft körül mozog, nem beszélve az egyes zenekarok rendelkezésére álló működési költségek mérhetetlen különbözőségeiről! Mindent összevetve mintegy hétszeres különbség! Ez önmagában is indokolatlan és tarthatatlan, de a többséget érintő alsó határ a közszféra más területeihez viszonyítva is méltánytalan, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy zenei vonalon a 6 óra felel meg a 8 órás munkaidőnek a rendkívüli koncentrációt igénylő munkára és a folyamatos továbbképzés szükségességére való tekintettel.

Itt kell azt is megemlítenem, hogy a közalkalmazotti bértábla alapján a szimfonikus zenekari művészeket az 1.2-es szakmai szorzó illeti meg, miközben a pedagógusokat az 1.43-as. Ez azt a képtelenséget eredményezi, hogy egy alsó fokú zene tanár 20%-kal magasabb fizetést kap már az induláskor, mint egy egyetemi diplomával rendelkező zenekari művész, aki, túl a lényegesen magasabb kvalitatási igényen, még ráadásul rendkívüli stresszhelyzetekben kénytelen dolgozni.

Tisztelt Miniszter Úr!

Nem hinnénk, hogy a fentiek tükrében kétséges a magyar szimfonikus zenekari területen uralkodó állapotok tarthatatlansága.

Itt és most nem kívánjuk részletezni a zenekultúra szerepét a nevelésben, a kultúr-diplomáciában, vagy akár az idegenforgalomban, hiszen Miniszter Úr ezt nálunk is jobban ismerheti.

A megtisztelő figyelmé felkeltése mellett csupán arra törekszünk, hogy végre kialakuljon egy, a területet legjobban ismerő és képviselő szakmai szervezet, a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége, valamint az érdekvédő szervezet, a Magyar Zene-, és Táncművészek Szakszervezetének bevonásával egy olyan munkacsoport, amely koncepcionálisan és egészében képes kezelni a problémákat, és megalkothat egy olyan rendszert, ami hosszú távon biztosíthatná a zenekarok megfelelő működését, fejlődését anélkül, hogy az egyik zenekar csak a másik – ilyen módon az egész magyar zenekari kultúra – rovására tudjon eredményeket felmutatni.

Remélve, hogy sikerült megtisztelő figyelmét e terület nem kis gondjai iránt felkelteni, ezúton jelezzük, készek vagyunk segítséget nyújtani átfogó, az előadó művészet, ezen belül pedig a zenei élet működését is szabályozó kulturális, vagy zenei törvény kialakításában, annak érdekében, hogy az a kevés, amiben Magyarország tényleg nagyhatalom volt eddig, abban az is maradjon.

Tisztelettel:

Popa Péter
elnök

a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének
elnöksége nevében

NEMZET KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA – MŰVÉSZETI FŐOSZTÁLY

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége elnökének,

Popa Péter úrnak,
Budapest

Tisztelt Elnök úr!

Görgey Gábor miniszter úr köszönettel megkapta levelét, amelyben a magyar szimfonikus zenekarok helyzetéről tájékoztatja. Kérem, engedje meg, hogy illetékességéből a Művészeti Főosztály nevében én írjak Önnek.

Mindenekelőtt elnézést kérek a késedelmes válaszáért, de – mint azt már Ön is tudja – az időközben lefolytatott tárgyalások eredményeként megszületett a megállapodás a közalkalmazottak bérfelállításával kapcsolatban, így az Ön által említett egyik probléma részben megoldódni látszik.

A beadványában foglalt egyéb kérésekkel kapcsolatban megkerestük a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtitkárát, dr. Gyimesi László urat, aki tájékoztatott bennünket a készülő művészeti törvény alapelveiről. Ennek alapján kérem, szíveskedjék felvenni a kapcsolatot közvetlenül a főtitkár úrral annak érdekében, hogy a szimfonikus zenekarok működésével kapcsolatos kérdések megfelelően jelenhessenek meg az új törvényben.

Munkájához sok sikert kívánok.

Budapest, 2002. szeptember 12.

Üdvözlettel: Magi István
főosztályvezető-helyettes

A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének a miniszterelnökhöz címezett októberi keltezésű levele, amelyben a közalkalmazotti szférát érintő 50%-os béremelés kapcsán, annak diszkriminatív jellegére hívja fel a figyelmet a Magyar Rádió művészeti együttese, illetve a MÁV Szimfonikus Zenekar vonatkozásában. Egyúttal ismételten felhívja a miniszterelnök figyelmét a szakmai szervezetekkel egyetértésben készülő, a művészeti életet rendezni kívánó szabályozók előkészületi munkáira.

Miniszterelnöki Hivatal
Dr. Medgyessy Péter úr
miniszterelnök
részére

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége képviseletében, amely hat művészeti szakszervezetet tömörít, fordulunk Önhöz.

Levelünk lényege: segítséget és támogatást kérni Öntől a szeptember 1-től végrehajtott 50%-os béremelés néhány, a művészeti életben jelentkező megoldatlan kérdésének orvoslásához.

Előjáróban hangsúlyozzuk azt, hogy mi is – hasonlóan más szakszervezetekhez – történelmi jelentőségűnek tekintjük azt a bérintézkedést, amely mérsékelte a jellemzően diplomás végzettségűek lemaradását, és egyidejűleg perspektívát is nyitott számukra, különösen az önkormányzati körben foglalkoztatottak esetében.

Amit viszont nem tudott az intézkedés megoldani és ezzel szándékától függetlenül csalódottságot és egyben elégedetlenséget keltett az alábbi:

1. A művészeti intézmények, a közhasznú társaságok gyakran nem közalkalmazotti vagy munkaviszonyban, hanem vállalkozási szerződések alapján foglalkoztatják a művészeket és a nem művészeti dolgozókat. E levél nem alkalmas arra, hogy az erre vonatkozó álláspontunkat részletesen kifejtjük, de annyit feltétlenül rögzítünk, hogy ezt a joggyakorlatot csak akkor tudjuk elfogadni, amennyiben ez nem a munkavállalók akarata ellenére, kiszolgáltatott helyzetük kihasználása mentén alakul ki.

Azonban mindentől függetlenül az tény, hogy ezek a művészeti és nem művészeti vállalkozó munkavállalók jogállásukra tekintettel – elsősorban a színházi területen - se a bérfejlesztésből, se a minimálbér adómentessé válásából nem részesülhettek, ami érthető indulatokat keltett.

Arra kérjük Önt, hogy támogassa azt a kérésünket, mely szerint a fentiekben vázolt keretek között foglalkoztatottak is részesülhessenek arányos jövedelemnövekedésben, és ennek forrását – szeptember 1 - jei visszamenőleges hatállyal – a jövő évi költségvetési törvény tervezése során vegyék figyelembe.

2. A másik kérésünk két művészeti együttest, a Magyar Rádió művészeti együtteseit (szimfonikus zenekar, kórus, gyermekkórus és Stúdió 11) és a MÁV Szimfonikus Zenekart érinti.

Álláspontunk szerint – amelyet a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával kötött ágazati megállapodás is megerősített – a két szervezet munkavállalóinak béremelése mind szakmai, mind jogi szempontból maradéktalanul indokolt.

a) A 2001. és 2002. évi módosított költségvetési törvény 5.§ - ának (4) bekezdése szerint: "... A támogatás megilleti az államháztartás alrendszerétől rendszeres működési támogatásban részesülő állami, illetve önkormányzati többségi tulajdonban levő közhasznú társaságok, alapítványok... által működtetett... művészeti intézményeket a velük munkaviszonyban álló alkalmazottak után,..."

A Magyar Rádió művészeti együttese a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény alapján a Magyar Rádió Közalapítvány

útján minden esztendőben, rendszeresen kaptak a költségvetési működési támogatást, megjegyezve azt, hogy ennek összege három év óta változatlan mértékű.

b) A MÁV különböző szolgáltatásai (pl. egészségügyi szolgáltatások, személyszállítás) rendszeres működési támogatásban részesülnek a költségvetési törvények keretei között az államháztartás alrendszerétől, így a hatályos költségvetési törvényben a Közlekedési és Vízügyi minisztérium fejezetében. A MÁV Szimfonikus Zenekart a MÁV által kizárólagosan alapított alapítvány tartja fenn, ezért költségvetési kapcsolatai ugyan közvetetten, de vitathatatlan összefüggésben állnak a MÁV és a költségvetés viszonyával.

A két szervezet érintett munkavállalói létszáma összesen kb. 300 fő. E létszám igényeinek teljesítése kb. havi 15 millió Ft + járulék, az év négy hónapjára összesen kb. 60 millió Ft + járulék kiadást jelentene a költségvetés számára. Amennyiben ők is megkaphatnák az ágazati átlagnak megfelelő bérfejlesztés összegét, akkor ennek szakmai hozadéka az lenne, hogy nem nyílna még tovább az olló az un. fővárosi nagyzenekarok és kórusok között, ahol a Rádió együttese a korábbi viszonylag hasonló jövedelmi viszonyokhoz képest lényeges jövedelem hátrányba kerültek összevetve a Nemzeti Filharmonikusok és az Operaház hasonló testületeivel, illetve a MÁV Szimfonikus Zenekar bérszínvonalára hasonlítana az önkormányzati fenntartású együttesekéhez. Politikai és jogi előnye az lehetne, hogy e körben senki nem érezhetné az előremutató és jó szándékú intézkedést diszkriminatívnak.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Kissé röstelljük magunkat azért, hogy ilyen szakmai részletkérdéseknek tűnő problémákkal fordultunk Önhöz, de úgy ítéltük meg, hogy egy elismerésre méltó intézkedés végrehajtása során nem szabad olyan hibákat ejteni, amelyek orvosolhatóak. Tisztelettel kérjük, szíveskedjen megállapításainkat és javaslatainkat megfontolni.

Végezetül tájékoztatjuk Önt arról, hogy a SZEF – ben történt személyes tájékoztatásunknak megfelelően, szövetségünk folyamatosan készíti elő a művészeti élet szabályozását célzó javaslatát, amelynek sorában jelenleg a szakmai szervezetekkel egyeztetjük az egyre formálódó anyagot, amely reméljük, hogy hozzájárulhat a művészeti élet számos jogi ellentmondásának – mint például a jelen levélben megfogalmazott tipikusnak tekinthető problémák – megoldásához.

Budapest, 2002. október 24.

Tisztelettel

dr. Gyimesi László
elnök

Levelünket tájékoztatásul megküldjük dr. Pető Iván úrnak, az Országgyűlés Kulturális és Sajtó Bizottsága elnökének és Görgey Gábor úrnak, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma miniszterének. A Miniszterelnöki Kabinetirodától dr. Tímár Ferenc főtanácsos tájékoztatása szerint a levelet továbbították illetékesség okán a Munkaügyi Minisztériumba, ahonnan lapzártáig nem érkezett válasz.

MÁV SZIMFONIKUSOK ZENEKARI ALAPÍTVÁNY**Görgey Gábor**
miniszter Úrnak**Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma****Budapest**
Wesselényi u. 22-28.

Tisztelt Miniszter Úr!

Alulírottak, a MÁV Szimfonikus Zenekar tagjai, mélységes elkeseredéssel és csalódottsággal fordulnak Önhöz segítségért.

Azóta, hogy zenekarunk 1994-ben alapítvánnyá alakult, sorozatosan kellett átelnünk azt, hogy mindig kimaradt minden központi intézkedésből, amely a zenekarok helyzetének javítását célozta, nem tartozik ugyanis sem a nemzeti alapintézmények, sem az önkormányzati együttesek közé és ílymódon tagjai nem közalkalmazottak.

Ezért fogadtuk rendkívül örömmel azt a hírt, mely szerint a Zene- és Táncművészetek Szakszervezete és a KKDSz, valamint a NKÖM megállapodott arról, hogy nem közalkalmazotti státuszban lévő intézmények dolgozói is részesülnek az 50%-os közalkalmazotti bérfelzárkózásból és ezek között név szerint meg volt említve a MÁV Szimfonikus Zenekar is. A nagy bérfelzárkózás megtörtént, október 1-jén már mindenki az emelt bért kapta, a MÁV Szimfonikus Zenekar azonban nem kapott semmit.

Előállt az a helyzet, hogy ma Magyarországon a legrosszabbul fizetett szimfonikus zenekar a MÁV, sőt megelőznek bennünket a zenetanárok is.

Szeretnénk tudatni Miniszter Úrral, hogy a MÁV Szimfonikusoknál jelenleg a legalacsonyabb bér 70 400 forint (havi, bruttó), a **zenekari tagok átlagbére 74 300 Ft** és a 95 zenekari tag között 59 olyan van, akinek havi fizetése nem éri el a 90 000 forintot. Ennyi pénzből tisztességgel megélni, családot fenntartani lehetetlen. Mindenki arra kényszerül, hogy pótlólagos kereseti forrásokat találjon, ami természetesen zenekari munkánk rovására megy. Különösen fájdalmas tudomásul vennünk, hogy a jelenlegi bérfelzárkózásból olyan zenekarok is részesültek, amelyek hozzánk hasonlóan nem közalkalmazottak: A Nemzeti Filharmonikusok, a Budapesti Fesztiválzenekar, a BM Szimfonikus Zenekar, a Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar. Nem irigyeljük tőlük, csak nem értjük, mivel érdemelte ki a mi zenekarunk – és a Magyar Rádió zenei együttese – azt a diszkriminációt, hogy éppen mi maradunk ki ebből a körből is. Az a zenekar, amely 1945 óta szolgálja folyamatosan a magyar zenekultúrát, amely pótolhatatlanul fontos szerepet tölt be

a zenei életben, amely óriási erőfeszítéssel mindaddig meg tudta őrizni a maga elé célul kitűzött magas minőséget, amely szerte a világon sikerrel öregbítette a magyar zene jó hírnevét.

Nagyon kérjük, Miniszter Úr, vesse latba tekintélyét, hogy ez a megalázó megkülönböztetés megszűnjön. Most még talán nem késő.

Bízunk megértésében és segítő szándékában!

Budapest, 2002. október 9-én

Tisztelettel

*a MÁV Szimfonikus Zenekar
minden tagja nevében
Fenyő Gábor*

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA**MINISZTER****MÁV Szimfonikus Zenekar tagjai
részére****Budapest**

Tisztelt Zenekari tagok!

Először is meg szeretném köszönni, hogy megtisztelték a kulturális tárcát, és hozzánk fordultak megoldásra váró problémájukkal. A levelükben foglaltakkal egyetértek, tehát úgy gondolom, hogy az 50%-os béremelést az Önök zenekarának is meg kellene kapnia.

Ezért a kulturális tárca – együttműködve a Pénzügyminisztériummal és a Belügyminisztériummal – a 2003. évi költségvetés tervezése során figyelembe vette zenekarunknak az 50%-os béremeléssel kapcsolatos többlettámogatási igényét is. A 2002. évhez hasonlóan a 2003. évi költségvetésnek a „Helyi önkormányzatok hivatásos zenekari és énekkari támogatása” során kívánjuk a béremelésből fakadó többlettámogatást biztosítani a MÁV Szimfonikus Zenekar számára.

Művészeti tevékenységükhöz további eredményeket kívánok:

Budapest, 2002. november 22.

Tisztelettel:

Görgey Gábor